

Research articles

Models of Activity for Controlling and Preventing Smoking among Personnel and Students at Sirindhorn College of Public Health, Phitsanulok Province

Somtakul Rasiri

Lecturer, Senior,
Sirindhorn College of Public Health
Phitsanulok.

Abstract

The purposes of this descriptive study were (1) to investigate personal and environmental factors of smoking among personnel and students, (2) to study knowledge, attitudes, and behaviors of smoking among personnel and students, and (3) to examine activity models to control and prevent smoking at Sirindhorn College of Public Health, Phitsanulok province. The sample consisted of 70 personnel and 530 students of the academic year 2014, and 12 members of the study group process of activity models in controlling and preventing smoking. Both quantitative and qualitative data were collected in this study. The measure instruments were the questionnaire and group process. The statistics used included percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The study found that there were two personnel who currently smoked. Durations of smoking were 11 years and 40 years with 10 and 15 cigarettes per day, respectively. One person wanted to stop smoking while the other did not. Their knowledge and attitudes of smoking were at a high level whereas behaviors concerning smoking were at a moderate level. For students, currently, there were seven students who smoke. They smoked 2-6 cigarettes a day. Four of them wanted to stop smoking while the other three did not want to. Their knowledge, attitudes, and behaviors concerning smoking were at a high level. After that, data from the analysis were

used in group process. It was found that students and personnel had gained knowledge and understanding of smoking, causes, symptoms, effects, ways to control and prevent smoking, and especially current smoking laws. Administrators and lecturers paid attention and realized the harm from smoking. Funding was a major part in the activities. However, duration of the activities was limited. Students studied too many subjects and each course had different class schedule. Eighteen activity models which should be carried out next year are mostly campaign activities to control, prevent, reduce, and stop the consumption of tobacco both inside and outside college. The College should plan the activities for the next academic year in order to promote students and personnel as a good role model in controlling and preventing smoking to communities to be free from tobacco smoke pollution.

Keywords : Activity model, Control and Prevention; Smoking.

บทความวิจัย (Research articles)

รูปแบบกิจกรรมเพื่อควบคุมและป้องกันการสูบบุหรี่ ของบุคลากรและนักศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

สมตระกูล ราศิริ

วิทยาจารย์ชำนาญการพิเศษ

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

จังหวัดพิษณุโลก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของบุคลากรและนักศึกษา 2. ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของบุคลากรและนักศึกษา 3. รูปแบบกิจกรรมเพื่อควบคุมและป้องกันการสูบบุหรี่ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร จำนวน 70 คนและนักศึกษา จำนวน 530 คน ประจำปีการศึกษา 2557 และกระบวนการกลุ่มศึกษาแบบกิจกรรม ควบคุมและป้องกันการสูบบุหรี่ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม และกระบวนการกลุ่ม สถิติได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า บุคลากร ปัจจุบันมีผู้สูบบุหรี่ 2 คน ระยะเวลาการสูบ 11 ปี และ 40 ปี จำนวนที่สูบวันละ 10 และ 15 มวนต่อวัน ต้องการเลิก 1 คน และไม่ต้องการเลิก 1 คน ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ระดับมาก พฤติกรรมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ อยู่ระดับปานกลาง นักศึกษา ปัจจุบันมีผู้สูบบุหรี่ 7 คน จำนวนที่สูบวันละ 2-6 มวนต่อวัน ต้องการเลิก 4 คน ไม่ต้องการเลิก 3 คน ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่อยู่ระดับมาก จากนั้นเป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เข้าสู่กระบวนการกลุ่ม พบว่า นักศึกษา บุคลากรได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ สาเหตุ อាកา ผลกระทบ วิธีการควบคุมและป้องกันโดยเฉพาะกฎหมายในปัจจุบัน ผู้บริหาร อาจารย์ให้ความสำคัญและตระหนักถึงโทษพิษภัยบุหรี่ การได้รับทุนสนับสนุนมีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรม ช่วงเวลาที่มีจำกัด นักศึกษามีการเรียนรู้มากและไม่ตรงกันทุกหลักสูตร รูปแบบกิจกรรมที่ควรดำเนินการใน

ปีต่อไปจำนวน 18 กิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นการรณรงค์ควบคุมและป้องกัน/ลด/ละ/เลิกเกี่ยวกับการบริโภคยาสูบทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย โดยวิทยาลัยสามารถวางแผนกำหนดกิจกรรมในปีการศึกษาต่อไป อันจะนำไปสู่บุคลากรและนักศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี และนำกิจกรรมการควบคุมและป้องกันการสูบบุหรี่สู่ชุมชนให้ปราศจากมลพิษของบุหรี่

คำสำคัญ : รูปแบบกิจกรรม;ควบคุมและป้องกัน; การสูบบุหรี่

บทนำ

บุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การบริโภคบุหรี่ยังมีแนวโน้มในช่วงวัยรุ่น เด็กและเยาวชนจะเริ่มสูบบุหรี่ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่นความอยากรู้อยากเห็นอยากลองการต่อต้านเลียนแบบการสูบบุหรี่ของพ่อแม่และญาติพลั้งพลัดดันจากเพื่อน อยากแสดงว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่เป็นต้น จากการวิเคราะห์สถานการณ์การบริโภคยาสูบของประชากรไทย พ.ศ. 2534 - 2549 โดยศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ¹ ระบุว่าแม้จำนวนและอัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปเปลี่ยนแปลงลดลงจาก 11.67 ล้านคนหรือร้อยละ 30.46 ในปีพ.ศ. 2534 เป็น 9.54 ล้านคนหรือร้อยละ 18.94 ในปีพ.ศ. 2549 แต่เมื่อพิจารณาจำนวนและอัตราการสูบบุหรี่เป็นครั้งคราวกลับพบว่า ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มการสูบบุหรี่เป็นครั้งคราวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.54 ในปี พ.ศ. 2534 เป็นร้อยละ 2.97 ในปี พ.ศ. 2549 ชี้ให้เห็นว่าผู้สูบบุหรี่เป็นครั้งคราวมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปเป็นผู้สูบบุหรี่เป็นประจำได้ในอนาคตเนื่องจากฤทธิ์เสพติดของบุหรี่ นอกจากนี้ยังพบว่าอายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกของผู้ชายน้อย

กว่าผู้หญิง (18 และ 20 ปีตามลำดับ) ถึงแม้พิษภัยการสูบบุหรี่มากขึ้น แต่ยังมีผู้สูบบุหรี่จำนวนมากเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและค่ารักษามูลค่ามหาศาลกับพิษภัยของบุหรี่ในแต่ละปี โดยเฉพาะโรคถุงลมโป่งพองมะเร็ง หลอดเลือดหัวใจ หลอดเลือดสมองพิการ² สถาบันการศึกษาด้านการสาธารณสุข จึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นผู้มีบทบาทในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ดังนั้นจึงควรเป็นตัวอย่างที่ดีและส่งเสริมการไม่สูบบุหรี่ในผู้ป่วย ประชาชน ผู้ให้บริการสุขภาพ นอกจากนี้มุ่งเน้นให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติการช่วยให้คนเลิกบุหรี่แล้ว สถานศึกษาควรเป็นตัวอย่างเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดบุหรี่

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตและพัฒนาบุคลากร สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาสาขาวิชาด้านการสาธารณสุข การพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขทั้งผู้บริหารและระดับปฏิบัติการ³ จากการทำแผนโครงการวิทยาลัยต้นแบบของสถาบันการศึกษาด้านสุขภาพในการแก้ปัญหาบุหรี่และสุขภาพ⁴ โครงการสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก เพื่อการไม่สูบบุหรี่ตามโครงการกลยุทธ์วิชาชีพทันตแพทย์ในการควบคุมการบริโภคยาสูบ ทันตแพทย์สภา^{5,6} พบว่า สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายกิจกรรม ขึ้นอยู่กับโครงการที่ได้รับการสนับสนุนซึ่งจะเน้นที่นักศึกษาหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งโดยสามารถนำกิจกรรมมาประยุกต์ดำเนินการในวิทยาลัยได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบกิจกรรมเพื่อควบคุมและป้องกันการสูบบุหรี่ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก โดยมีการศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ เพื่อเป็นข้อมูลนำเข้าสู่กระบวนการกลุ่มผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบกิจกรรมในการควบคุมและป้องกันการสูบบุหรี่